

Muistio MMM:n kanojen ja kalkkunoiden salmonellavalvonnasta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1037/2013) muuttamisesta (211/2016) (30.3.2016)

TIIVISTELMÄ:

Maa- ja metsätalousministeriön kanojen ja kalkkunoiden salmonellavalvonnasta annettua maa- ja metsätalousministeriön asetusta (1037/2013) muutetaan. Asetukseen lisätään myös tilalta vähittäismyyntiin toimitettavaan siipikarjanlihaan liittyvä salmonellatutkimusvelvoite, ja tilalta kuluttajalle luovutettavaan siipikarjanlihaan liittyviä salmonellatutkimusmääriä nostetaan suhteessa luovutettavan siipikarjanlihan enimmäismäärän nostoon. Samoin muutetaan tilalta suoraan kuluttajalle luovutettaviin kananmuniin liittyviä salmonellatutkimusvelvoitteita suhteessa nostettuihin suoraan luovutettavien kananmunien enimmäismääriin. Uudet vuosittaiset salmonellatutkimusmäärät ovat kohtuullisia, yhdestä neljään näytettä vuodessa.

TAUSTA:

Asetuksen muutos liittyy valtioneuvoston eräistä elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäisistä toiminnoista antaman asetuksen (1258/2011, ns. vähäriskinen asetus) muutokseen (164/2016) sekä valtioneuvoston eläinten terveysvalvonnasta sekä eläintautien vastustamisesta eläinten keinollisessa lisäämisessä (838/2013) antaman asetuksen (838/2013) muutokseen (163/2016).

Valtioneuvoston asetuksen (164/2016) kautta on tullut mahdolliseksi toimittaa tilalla teurastetun siipikarjan lihaa myös vähittäismyyntiin ja suoraan kuluttajalle tilalta luovutettavan siipikarjanlihan määrää on nostettu. Myös suoraan tilalta luovutettavien kananmunien määrä on noussut.

Valtioneuvoston asetuksella (163/2016) on lisätty ne pitopaikat, joista toimitetaan broilerin ja kalkkunanlihaa suoraan vähittäismyyntiin, salmonellatartuntoja koskevan pakollisen terveysvalvonnan piiriin.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa 1037/2013 on ollut mainittuna vain kuluttajalle luovutettava tilalla teurastetun siipikarjan liha. Nyt asetukseen lisätään myös tilalta vähittäismyyntiin toimitettava siipikarjanliha ja sitä tuottavat tilat/pitopaikat sekä nostetaan tilalta/pitopaikasta kuluttajalle luovutettavaan siipikarjanlihaan liittyviä salmonellatutkimusmääriä. Lisäksi huomioidaan salmonellatutkimusten määrät myös kananmunatuotannossa.

LAINSÄÄDÄNTÖ:

EU-lainsäädäntö:

EU-lainsäädännössä ei ole pitopaikkoja koskevia salmonellatutkimusvelvoitteita.

Kansallinen lainsäädäntö:

Kansallinen salmonellavalvontaohjelma koskee mm. broilerin- ja kalkkunanlihantuotantoa ja kananmunien tuotantoa. Valvontaohjelma on painottunut alkutuotantoon eli tiloilla/pitopaikoissa tapahtuvaan valvontaan.

Tilalta on tähän asti voinut luovuttaa kuluttajalle tarkastamatonta siipikarjanlihaa enintään 1 000 lintua vastaavan määrän lihaa vuodessa. Valtioneuvoston eräistä elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäisistä toiminnoista antaman asetuksen (1258/2011, ns. vähäriskinen asetus) muutoksen (164/2016) myötä on 15.3.2016 alkaen mahdollista toimittaa tilalla teurastetun siipikarjan lihaa myös vähittäismyyntiin. Vähittäismyyntiin toimitettavan tai tilalta kuluttajalle luovutettavan siipikarjanlihan enimmäismäärä on 15.3.2016 alkaen yhteensä enintään 40 000 kiloa vuodessa.

Maa- ja metsätalousministeriön kanojen ja kalkkunoiden salmonellavalvonnasta antaman asetuksen (1037/2013) mukaan salmonella on tutkittu pienimuotoisessa tuotannossa kerran vuodessa ja tarkastus on tehty joka kolmas vuosi, kun lintumäärä on alle 50. Kun lintuja on 50 tai enemmän, salmonella on tutkittu kahdesti vuodessa ja tarkastus tehty joka toinen vuosi.

Kananmunia on tähän asti voinut luovuttaa tilalta suoraan kuluttajalle enintään 10 000 kiloa vuodessa. Suoraan kuluttajalle luovuttaminen tarkoittaa myös ovelta ovelle myyntiä ja torimyyntiä. Suoraan kuluttajalle luovutettavien kananmunien enimmäismäärä on muutoksen (164/2016) myötä 15.3.2016 alkaen 20 000 kiloa vuodessa. Myös kananmunien pienimuotoisessa tuotannossa salmonella on tutkittu kerran vuodessa ja tarkastus tehty joka kolmas vuosi, kun lintumäärä on alle 50. Kun lintuja on 50 tai enemmän, salmonella on tutkittu kahdesti vuodessa ja tarkastus tehty joka toinen vuosi.

Tilalta suoraan kuluttajalle luovutettavan siipikarjanlihan ja kananmunien määrän nostamisen ja siipikarjanlihan tilalta vähittäismyyntiin toimittamisen sallimisen myötä on tarve muuttaa myös tätä pienimuotoista toimintaa koskevia salmonellatutkimus ja -tarkastusvelvoitteita muuttamalla maa- ja metsätalousministeriön asetusta kanojen ja kalkkunoiden salmonellavalvonnasta (1037/2013).

TAVOITTEET ja VAIKUTUKSET:

Asetuksen muutos liittyy valtioneuvoston ns. vähäriskisen asetuksen (1258/2011) muutokseen (164/2016), jolla helpotetaan lähiruuan saatavuutta ja toimijoille asetettuja vaatimuksia. Asetusmuutoksella varmistetaan lähiruuan saatavuuden helpottamiseen liittyvää elintarviketurvallisuutta kansallisen salmonellavalvontaohjelman periaatteiden mukaisesti.

VALMISTELU:

Asetusmuutosta valmisteltiin maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä, yhteistyössä Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran kanssa. Lisäksi siitä keskusteltiin sidosryhmien kanssa. Asetusluonnos oli lausunnoilla 24.11.2015-8.1.2016 yhdessä muiden asiaan liittyvien asetuseräluonnosten kanssa, ja lausuntoja saatiin asetuseräluonnoksista yhteensä 23 seuraavilta tahoilta: Terveystieteiden tutkimuskeskus, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, Suomen Metsästäjäliitto ry, ympäristöministeriö, Suomen Siipikarjaliitto ry, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Elintarviketeollisuusliitto ETL, Suomen Eläinlääkäriliitto, Luomuliitto ry, Suomen Mehiläishoitajien Liitto, Suomen Yrittäjät, Pro Luomu ry, Kuntaliitto, Maataloustuottajain keskusjärjestö MTK ry, Espoon kaupunki, Lihakeskusliitto ry, Kauppapuutarhaliitto ry, Luonnonvarakeskus LUKE, Päivittäistavarakauppa PTY ry, Suomen kani- ja jyrjäliitto SKJL, Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta, Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys EHY ry, Suomen riistakeskus. Lausunnot pyrittiin huomioimaan mahdollisuuksien mukaan.

VOIMAANTULO:

Asetuksen muutos tulee voimaan 1.4.2016 alkaen.

MUUTOKSET:

Broilerin - ja kalkkunanlihan tuotanto:

Maa- ja metsätalousministeriön -kanojen ja kalkkunoiden salmonellavalvonnasta antaman asetuksen (1037/2013) 15 §:n mukaista pienimuotoista tuotantoa koskevia vaatimuksia muutetaan siten että normaali asetuksen mukainen näytteenottovelvoite broilerin- ja kalkkunanlihan tuotannon osalta alkaa, kun broilerin ja kalkkunanlihan vuosittainen tuotantomäärä on 40 000 kiloa tai enemmän. Tätä ennen salmonellatutkimuksia tulee tehdä jokaista alkavaa 10 000 broilerin- ja kalkkunanlihan tuotantokiloa kohden seuraavasti:

- jos määrä on alle 10 000 kiloa vuodessa, näytteenotto tehdään kerran vuodessa,
- jos määrä on 10 000 - 19 999 kiloa vuodessa, näytteenotto tehdään kaksi kertaa vuodessa,
- jos määrä on 20 000 - 30 000 kiloa vuodessa, näytteenotto tehdään kolme kertaa vuodessa,
- jos määrä on enemmän kuin 30 000- 39 999 kiloa vuodessa, näytteenotto tehdään neljä kertaa vuodessa.
- jos määrä on 40 000 kiloa vuodessa tai enemmän, näytteenotto tehdään 14 §:n mukaisesti eli jokainen kasvatuserä tutkitaan.

Asetusmuutoksella ei ole vaikutusta niiden pitopaikkojen toimintaan, joista toimitetaan lintuja teurastettavaksi siipikarjan teurastamoihin tai pienteurastamoihin. Tutkimukset niissä tehdään 14 §:n mukaisesti eli jokainen teuraaksi menevä kasvatusparvi tutkitaan.

Kanamunien tuotanto:

Maa- ja metsätalousministeriön kanojen ja kalkkunoiden salmonellavalvonnasta antaman asetuksen (1037/2013) 15 §:ää muutetaan siten, että normaali asetuksen mukainen näytteenottovelvoite kanamunien tuotannon osalta alkaa, kun lintujen määrä kanalassa on 1 000 tai enemmän.

- jos kanalan tai kasvatuskanalan lintumäärä on alle 50, näytteenotto tehdään kerran vuodessa,
- jos kanalan tai kasvatuskanalan lintumäärä on 50 - 999, näytteenotto tehdään kaksi kertaa vuodessa
- jos kanalan tai kasvatuskanalan lintumäärä on 1 000 tai enemmän, näytteenotto tehdään kanaloissa 13 §:n mukaisesti eli 15 viikon välein ja kasvatuskanaloissa 12 §:n mukaisesti eli parvien saapuessa ja kasvatusaikana.

Asetusmuutoksella ei ole vaikutusta niiden pitopaikkojen toimintaan, joista toimitetaan kananmunia pakkaamojen kautta vähittäismyyntiin tai poikkeusalueella suoraan vähittäismyyntiin. Näissä pitopaikoissa tutkimukset tehdään 13 §:n tai 12 §:n mukaisesti.

Emokasvattamot ja emokanalat:

Maa- ja metsätalousministeriön kanojen ja kalkkunoiden salmonellavalvonnasta antaman asetuksen (1037/2013) 15 §:ää muutetaan siten, että normaali asetuksen mukainen näytteenottovelvoite emokasvattamojen ja emokanaloiden kohdalla alkaa, kun lintujen määrä on 250 tai enemmän.

- jos emokasvattamojen, tai emokanaloiden lintumäärä on alle 50, näytteenotto tehdään kerran vuodessa,
- jos emokasvattamojen tai emokanaloiden lintumäärä on 50 - 249, näytteenotto tehdään kaksi kertaa vuodessa
- jos emokasvattamojen tai emokanaloiden lintumäärä on 250 tai enemmän, näytteenotto tehdään emokasvattamoissa 8 §:n mukaisesti eli parvien saapuessa ja kasvatusaikana ja emokanaloissa 9 §:n mukaisesti eli kolmen viikon välein.

Tarkastukset:

Pienimuotoisen toiminnan tarkastuksia koskevaa 19 §:ää ei muuteta. Pienimuotoisessa toiminnassa eli 15 §:n mukaisessa toiminnassa tehdään tarkastus joka toinen vuosi, jos pitopaikan lintumäärä on vähintään 50, ja joka kolmas vuosi, jos lintumäärä on alle 50.